

یکشنبه- ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۲- سال هفتم- شماره ۱۶۲۹

اقتصاد دریا

بندر کنگ

بخش اول

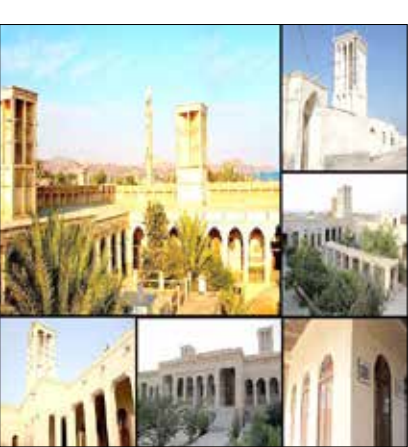
پیشنهادهالگوی مسکن بومی در شمال غربی خلیج فارس

مهشاد امینی، دکتر حمیدرضا عامری ساهویی، صابر زند -
بافت تاریخی شهرها قسمت مهمی از هویت فردی و اجتماعی ساکنان آنها را نشان می دهد و جایگاهی برای زنده ماندن و تداوم تاریخ و فرهنگ ملت هاست که اهمیت ندادن و از بین بردن آن خسارت زیادی در همه ی بخش ها برای هر کشور به وجود می آورد. به همین خاطر حفظ و نگهداری این میراث ارزشمند وظیفه مهمی است که در تمام عصرها باید سرمشق کار دولت ها قرار گیرد. فقدان الگوی بومی در طراحی و معماری مجتمع های مسکونی آنها را به محیط های زیستی بالقوه آسیب زا مبدل می کند. سبک زندگی آپارتمانی که بی تردید پیامد مدرنیته غربی است چنانچه از اصول معماری بومی تبعیت نکرده و به تقلید صرف از الگوهای غربی اکتفا کند، بستر مناسبی برای انواع آسیب های اجتماعی خواهد بود که میتواند سلامت مجتمع و به طبع آن امنیت شهری را بسا تهدیدهای جدی مواجه سازد. در غرب استان هرمزگان (بندر لنگه، بندر کنگ، بستک) شهرهایی با قدمت طولانی و معماری غنی وجود دارد. اما با توجه به سساعت و سسازهای جدید که صورت می گیرد، تغییرات در سبک زندگی و الگوی مسکن و ناامن شدن فضاهای شهری جدید، معضلاتی را در جامعه ایجاد کرده است. پس اکنون مناسب ساسی است تا با آراانه ی الگوی مسکن متناسب با فرهنگ، اقلیم و معماری منطقه کمک شایانی به حفظ و ارتقا آرامش و امنیت روانی و فیزیکی شود. این پژوهش از نوع کاربردی و روش تحقیق «توصیف تحلیلی» است، جهت کسب اطلاعات مورد نیاز، از منابع اسنادی مانند کتابخانه، مقالات و پایان نامه ها و مدارک موجود استفاده شده و برای تکمیل یافته های موجود به بررسی نمونه های سسستی بندر کنگ پرداخته شده است و در نهایت دستور العمل ها و الگوهایی برای مسکن بومی منطقه پیشنهاد شده است.

در اقلیم گرم مرطوب منطقه ی جنوب شاخصه های مهم معماری برای مقابله با شرایط وجود دارد، این خصوصیت تقریباً در اکثر شهرهایی که آب و هوای مشابه دارند، یکسان است مردم فقط در خصوصیات ظاهری و نژادی، تعداد اعضاء خانواده و جنس آن ها، نوع و ساخت ابنیه و ... با یکدیگر متفاوت نیستند؛ بلکه نیازها خواسته ها، عادات، اعتقادات، باورها و شیوه زندگی مردم نیز با هم متفاوت است و این امر در طراحی های معماری بسیار پراهمیت است. به همین علت یکی از منابع معتبر برای شناختن فرهنگ یک قوم، مطالعه ی معماری آن قوم است. زیرا انسان ها برای استفاده بهتر از خانه هایشان آن را جوری می سازند که با نیازها و اعتقاداتشان هماهنگ باشد؛ به همین خاطر خانه ها نشان دهنده ی خصوصیات فردی صاحبانش می باشد. در این مقاله سعی شده الگوهای سسستی و بومی معماری غرب استان هرمزگان مخصوصا شهرستان بندر کنگ که شامل، بادگیرها، اتاق ها پنجره و روزن، ساباط ها و تزئینات خانه های تاریخی منطقه، توصیف و تحلیل شود سپس راهکارهایی برای ساخت ساختمان هایی متناسب با نیاز زندگی امروزی ارائه شود.

خانه در معماری سنتی ایران ایرانی ها از زمانهای قدیم تر جسیح می داندند که در خانه های شخصی اقامت کنند، آن ها تمایل چندانی به زندگی در فضاهای اجاره ای دولتی یا شخصی ندارند. این ایده آل ها در گذشته و آداب مردم کشور بر می گردد.

نادر اردلان و لاله بختیاری می گویند دو گانگی بر معماری ایران وجود دارد. انسان این تفکر را در معماری سنتی ایران به صورت تقابل بین ظاهر و باطن بیان می کنند که چگونه مفاهیم اجتماعی، فرهنگی و مذهبی به عنوان (باطسن) و مصالح، بافت و رنگ به عنوان کالبد فیزیکی (ظاهر)، در معماری سسستی ایران نمود پیدا کرده است. در معماری گذشته ایران، خانه ها پیوسته، متراکم و درون گرا بودند و فضایی خصوصی برای زندگی اهل خانه محسوب می شد که محرمیت در آن حفظ می شد، تا تاهل خانه از نامحرمان محفوظ باشند به همین دلیل، فضای خانه از دو بخش اندرونی و بیرونی تشکیل شده بود. اندرونی برای افراد درجه یک خانواده، مخصوصا زنان، به حساب می آمد، در حالی که بیرونی محل آمد و شد مهمانان و افراد خارج از خانه بود.

بخش دوم

واکاوی سهم ایران از صنعت گردشگری دریایی اقتصادسدرآمد بررسی می کند

از مزیت ها و معضلات تا چهارپاره گردشگری ساحلی ایران

گروه گردشگری دریایی - ناخدا امیر حسین مزینی فر -
«گردشگری» صنعت مهم و ارزآوری است که برخی از کشورها روی آن حساب یک صنعت کامل و اقتصاد پر درآمد باز کرده اند و از آورده های آن استفاده شایان می کنند.

چهارپاره گردشگری ساحلی

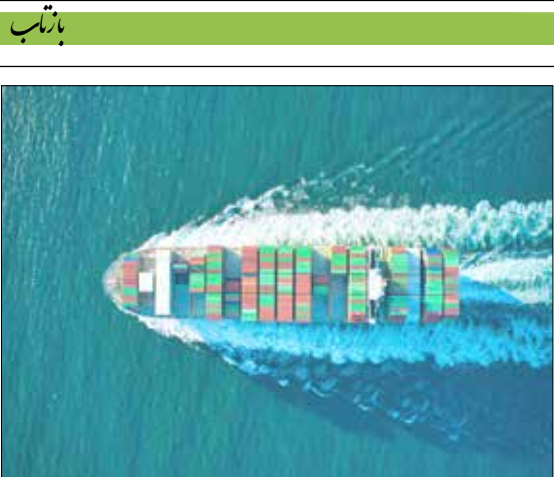
گردشگری و تفرج در نواحی ساحلی، دارای جایگاهی است که در چهار زیرمنطقه موازی با سساحل قرار دارد: منطقه آب های سساحلی: این منطقه دریایی اکولوژیکی نزدیک ساحل، از فلات قاره شروع می شود و تا سساحل ادامه دارد. این منطقه غنی ترین منطقه برای ماهیگیری است و غالباً شامل صخره ها و ستون های سنگی جالب توجه است. این قسمت برای سفر به جزایر نزدیک نیز مورد استفاده قرار می گیرد. منطقه ساحل: هم محدوده ای از دریا و هم محدوده ای از خشکی را دربرمی گیرد. به خصوص اگر گسترده و شنی باشد، بسیاری از بازی ها و ورزش های آبی گروهی را پوشش می دهد. منطقه پهنه کرانه ای: این منطقه به ناحیه پشت منطقه ساحل اطلاق می شود و بسیاری از تفریحات دریایی را حمایت می کند، مانند چادر زدن، پیک نیک و گردش بیرون شهر. در برخی مکان ها این منطقه مثل ها و برخی مشاغل را دربرمی گیرد. چشم انداز مهم این منطقه منظره دریاست. منطقه پس کرانه: اراضی پشت مناطق ساحلی عموماً شامل مناطقی است که خدماتی را برای فعالیت های تفریحی دربرمی گیرد. منظره ساحلی توسط پستی ها و بلندی ها و پوشش گیاهی شکل گرفته است.

گردشگری دریایی ایران: مزیت ها و معضلات

حال که گردشگری دریایی را تعریف کردیم، به مزیت ها و معضلات آن در ایران عزیز بپردازیم:
بگردشگری دریایی در ایران چه معنایی دارد؟ این تعریف چه تفاوتی با کشورهای توسعه یافته آی مانند چین، ژاپن، امریکا و ترکیه دارد. آن ها از حداقل ظرفیت های موجود در حوزه دریا استفاده حداکثری را می برند تا در زمینه های مختلف اقتصادی اعم از گردشگری، استحصال انرژی و حمل و نقل ارزان استفاده مطلوب را داشته باشند. باید توجه داشت که میزان جابه جایی مسافر بین جزایر و بنادر مختلف نمی تواند معیار و شاخص مناسبی برای تعریف از این صنعت باشد.با توجه به این که گردشگری آن هم در زمینه دریا امری چند وجهی و دارای تعریف های متفاوت است و از بازی بچه ها با شن و ماسه شروع می شود و تا کشتی های کروز و هتل های دریایی می تواند ادامه داشته باشد، متأسفانه در کشور ما ساده ترین امکانات حتی برای تماشای دریا وجود ندارد و برنامه ای برای آن، تعریف نشده است. ایران با دارا بودن ۷ استان دریایی در شمال و جنوب کشور و موقعیت جغرافیایی مناسب می تواند از طریق ایجاد پوشش انسانی در این نواحی بستر ایجاد اشتغال را در این نواحی فراهم کند، در این ارتباط گردشگری دریایی می تواند یکی از ارکان قابل توجه در توسعه این نواحی باشد.

گردشگری دریایی و اشتغال

ایجاد یک شغل در حوزه دریا منجر به ایجاد چهار شغل جانبی می شود؛ بر این اساس است که لزوم توجه به این بخش مهم از کشور و اقتصاد دریامحور

ثبت کشتی ها و صدور گواهینامه های دریایی بوده که از سوی سازمان بنادر و دریانوردی در طول مدت فعالیت دولت سیزدهم تا پایان سال گذشته مدنظر قرار گرفته است.

سفرهای دریایی نوروز

تهیه چک لیست خوداظهاری و ارزیابی بنسادر در خصوص آمادگی سفرهای دریایی نوروز ۱۴۰۲، تهیه دستورالعمل ستاد تسهیل سفرهای دریایی نوروزی، برگزاری ۳ کمیته خدمات حمل و نقل دریایی با حضور تمامی دستگاه های کشوری و لشگری، جابجایی ۶ میلیون و ۴۵۰ هزار نفر- سفر دریایی بدون حتی یک حادثه جانی و نیز انجام ۲۴ عملیات جستجو و نجات دریایی و نجات ۳۸۹ نفر از هموطنان عزیز در سفرهای دریایی نوروز ۱۴۰۲ از جمله اقدامات دریایی سازمان بنادر است.

تداوم تولید و به روز رسانی و انتشار نقشه های الکترونیکی

در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۰ تعداد ۱۲ چارت الکترونیکی در دیانوردی جدید منتشر و تعداد ۴۸ مورد به روز رسانی شد و در سال ۱۴۰۱ تعداد ۷۰ مورد (۵ لول شمالی و ۶۵ لول جنوبی) مدنظر قرار گرفت. تولید و انتشار مجموعاً ۱۰۵ سلول نقشه الکترونیکی در دیانوردی در سطوح مختلف ساحلی، دسترسی، بندرگاهی و پهلوگیری از سال ۱۳۹۴ از دیگر اقدامات صورت گرفته بود و علاوه بر این تعداد ۲۵ فقره اعلامیه دریایی منتشر و ۲۵ فقره پیام ایمنی در دیانوردی صادر شد.

هیدروگرافی

در بخش هیدروگرافی نیز بسا توجه به واگذاری امور هیدروگرافی به معاونت دریایی سازمان بنادر و دریانوردی از سال ۱۴۰۱ تا پایان سال، میزان ۱۰ هزار کیلومتر هیدروگرافی از بنادر کشور انجام شد و پیش بینی می شود در سسال ۱۴۰۲ حدود ۴۵ هزار کیلومتر هیدروگرافی در بنادر کشور انجام شود.

لایروبی بنادر و آبراه های کشور

حرکت ضربتی در استارا به محوریت بندر انزلی و همکاری بنادر نوشهر و امیرآباد در جهت تمرکز بر رفع مشکل لایروبی بنادر شمالی، اخذ مصوبه خرید ۲ فروند لایروب هاپیر ساسکن ۱۰۰۰ متر مکعبی برای بنادر حوزه شمالی و اخذ مصوبه انجام ۶ میلیون مترمکعب لایروبی مازاد بر انجام قرارداد بنادر حوزه شمالی از دیگر اقدامات سازمان بنادر و دریانوردی از ابتدای فعالیت دولت سیزدهم تا پایان سال ۱۴۰۱ است.

که یکی از دغدغه های اصلی دولت همواره بحث اشتغال زایی، به خصوص در استان های کمتر توسعه یافته مانند سیستان و بلوچستان می باشد و نظر به وجود نیروی کار در منطقه می توان با هداایت و مدیریت سرمایه گذاری در بخش گردشگری دریایی، ظرفیت های بالقوه منطقه را به فعل تبدیل کرد و زمینه اشتغال هزاران نفر در حاشیه سواحل استان را مهیا کرد.

سهم گردشگری دریایی

هم اکنون سهم صنعت گردشگری ایران از تولید ناخالص داخلی کمتر ۱۲۰ میلیون دلار، معادل ۲/۴ درصد است. همچنین قبل از پاندمی کووید ۴۷۵ هزار ایرانی در صنعت گردشگری و صنایع مرتبط با آن اشتغال داشتند که این میزان ۱/۲ درصد کل میزان نیروی کار فعال در ایران است که بر اساس برنامه های دولت این رقم در سال ۲۰۲۲ می بایست به ۲/۲ درصد افزایش یابد. با توجه به جمعیت جوان رو به گسترش کشورمان، نرخ بالای بیکاری، لزوم افزایش درآمد ارزی و سرمایه گذاری خارجی، توجه بیش از پیش در حوزه گردشگری می تواند زمینه رسیدن به اشتغال کامل، افزایش درآمد ارزی، معرفی تمدن و فرهنگ ایرانی به جهانیان، تعامل گسترده و سازنده با کشورهای دنیا و درهم شکستن مرزهای قومی و اقلیتی را فراهم کند. که البته به نظر این جانب سهم اشتغال در بخش گردشگری با توسعه گردشگری دریایی می تواند به ۱۰ درصد افزایش یابد.

معضلات گردشگری دریایی

مهم ترین معضلات گردشگری دریایی ایران را می توان این گونه تعریف کرد:
۱- نبود سند ملی که در آن مولفه های اصلی شامل تعریف گردشگری دریایی، اهداف، ابزار و وسایل و ابعاد گردشگری دریایی (ابعاد اجتماعی سیاسی اقتصادی فرهنگی و...) دران مشخص گردیده باشد.
۲- تعدد دستگاه های ذی مدخل در بخش بهره برداری از دریا خصوصاً گردشگری دریایی و مشخص نبودن متولی و سازمان حاکمیتی در حوزه دریا و تعدد نهادهای تاثیر گذار یعنی نهادهای مختلف مانند سازمان بنادر، محیط زیست، نهادهای تاثیر گذار یعنی وزارت کشور شهرداری ها شبيلات منابع طبیعی و ...
۳- وجود نگاه امنیتی و انتظامی به دریا در حوزه استراتژیک کشور
۴- نبود زیر ساخت های لازم در گردشگری دریایی
۵- تعدد قوانین و مقررات در حوزه بهره برداری از دریا و موازی بودن قوانین و مقررات و تناقض آن ها و تدوین قوانین جدید مغایر و در پایان تاثیرات منفی این صنعت بر مناطق ساحلی، شهری شدن افقی، تولید زباله و از بین رفتن هویت ها و ارزش های فرهنگی را می توان از معضلات دیگر این صنعت دانست و به نظر می رسد تنها راهکار مدیریت آنها حل تضاد میان منافع اقتصادی گردشگری و تاثیرات آن بر محیط زیست و جامعه است.

بامشارکت برخی صنایع ساحلی وسازمان محیط زیست

کاشت ۱۰۰ هزار نهال «حرا»

در دواستان ساحلی کشور

مدیر کل دفتر حفاظت از زیست بوم ها و سواحل دریایی سازمان حفاظت محیط زیست با اشاره به اینکه جنگل های آبی ۱۰ برابر بیشتر توان جذب کربن از جو نسبت به جنگل های خشکی هستند، از کاشت ۱۰۰ هزار اصله «نهال حرا» در سیستان و بلوچستان و خوزستان خبر داد. به گزارش اقتصادسدرآمد، طالبی متین با اشاره به برنامه ریزی دولت جهت کاشت یک میلیارد اصله نهال و با توجه به اینکه ایران جزو چند کشور اول در تولید کربن جو به علت مصرف سوخت های فسیلی به شمار می رود، به ایسا اظهار کرد: از آنجایی که جنگل های آبی ۱۰ برابر بیشتر دارای جذب کربن از جو نسبت به جنگل های خشکی هستند، سازمان حفاظت محیط زیست طرح بررسی تنوع زیستی و تعیین انتشار کربن تولیدی گیاهان حرا با استفاده از مدل های اکولوژی در استان های بوشهر، خوزستان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان را در راستای مدیریت جامع، نظام مند و هدف مند منابع طبیعی در دستور کار خود قرار داده است. وی افزود: این پروژه ها در استان های مذکور در حال اجرا هستند و به علاوه رهبری نیز در هفته درختکاری سال گذشته بر تکلیف هر ایرانی به کاشت سه نهال تاکید کردند.طالبی متین درباره این طرح توضیح داد: قرار است در این طرح برای بررسی فنولوژی گیاهان حرا، شناسایی عوامل تهدید، زون بندی جنگل های حرا و بررسی تنوع زیستی مهیاان، پرندگان و بی مهرگان در این اکوسیستم ها اقدامات لازم انجام شو همچنین بررسی نقش زیستگاه های حرای تازه کاشت در تثبیت کربن در دستور کار قرار دارد.مدیرکل دفتر حفاظت از زیست بوم ها و سواحل دریایی سازمان حفاظت محیط زیست با اشاره به اینکه میزان وابستگی اکوسیستم های اطراف حرا به زیستگاه های حرا بر اساس داده های زیستی و مدل های مرتبط با آن انجام خواهد شد، توضیح داد: با انجام این اقدامات و ارائه راهکارهای مدیریتی، مکان یابی مناسب برای مناطق مستعد کاشت حرا انجام می شود و از نتایج آن کلیه سازمان های دخیل در این امر نیز بهره برداری خواهند کرد.طالبی متین در پایان با اشاره به کاشت تعدادی نهال حرای جدید در برخی استان ها توضیح داد: در سال گذشته و اوایل سال جاری نیز حدود ۱۰۰ هزار اصله نهال حرا در استان های سیستان و بلوچستان و خوزستان از سوی سازمان حفاظت محیط زیست همچنین با مشارکت برخی صنایع ساحلی کاشته شد.

مهم ترین اقدامات دریایی سازمان بنادر از ابتدای دولت

سیزدهم تا پایان سال ۱۴۰۱

از افزایش ۹ درصدی کشتی های خروجی از بنادر تا ساماندهی شناورهای فاقد هویت در راستای مبارزه با قاچاق

به گزارش اقتصادسدرآمد، اقدامات شاخص و مهمی در حوزه دریایی از جمله عملیات دریایی، حفظ جایگاه جمهوری اسلامی ایران در تقاهم نامه منطقه ای اقیانوس هند، هوشمندسازی و برون سپاری خدمات ثبت کشتی ها و صدور گواهینامه های دریایی، سفرهای دریایی نوروز، تداوم تولید و به روز رسانی و انتشار نقشه های الکترونیکی، هیدروگرافی، لایروبی بنادر و آبراه های کشور از زمان روی کار دولت سیزدهم تا پایان سال ۱۴۰۱ از سوی سازمان بنادر و دریانوردی، مدنظر قرار گرفت.

آمار مقایسه ای ۱۲ ماهه عملیات دریایی سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

طی سال ۱۴۰۰، تعداد کشتی های خروجی از بنادر معادل ۱۳۱ هزار و ۷۳۴ فروند بود که در سال ۱۴۰۱ به ۱۴۵ هزار و ۳۴۹ فروند افزایش یافت که حاکی از رشد ۹.۴۱ درصدی است. همچنین مدت زمان خدمات یکدکشتی در سال ۱۴۰۰ برابر ۵۶ هزار و ۸۱۰ ساعت بود که در سال ۱۴۰۱ به ۶۳ هزار و ۶۹۱ افزایش یافت که حاکی از رشد ۱۰.۸ درصدی است. این درحالی است که عملیات راهنمایی شناورها نیز در سال ۱۴۰۰ برابر ۲۸ هزار و ۴۴۵ ساعت بود که در سسال گذشته به ۳۰ هزار و ۹۰۶ ساعت افزایش یافت که رشد ۸ درصدی را نشان می دهد.

حفظ جایگاه جمهوری اسلامی ایران در تقاهم نامه منطقه ای اقیانوس هند

طی مدت زمان روی کار آمدن دولت سیزدهم از سسوی سازمان بنادر و دریانوردی، جایگاه جمهوری اسلامی ایران در تقاهم نامه منطقه ای اقیانوس هند به عنوان عضو اثر گذار، حفظ شد و شاهد کسب رتبه فنی ترین نواقص اعلام شده در سه سال پی در پی در سطح یادداشت تقاهم نامه اقیانوس هند بودیم. همچنین در این بخش شاهد میزبانی اجلاس سالانه اقیانوس هند در ج.ا.ا به صورت مجازی بودیم و دستورالعمل بازرسی از راه دور ویژه مواقع پاندمی برای اولین بار در سطح یادداشت تقاهم های منطقه توسط جمهوری اسلامی ایران تهیه شد. علاوه بر این در بازه زمانی ۳ ساله، جمهوری اسلامی ایران در لیست خاستکری با ارتقاء رتبه از ۵۰ به ۴۷ روبرو شد و در گاه اعلام بازخورد از عملکرد افسران در پورتال سازمان بنادر و دریانوردی ایجاد شد.

هوشمندسازی و برون سپاری خدمات ثبت کشتی ها و صدور گواهینامه های دریایی

ساماندهی شناورهای فاقد هویت در راستای اجرای الزامات ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، برنامه ریزی اعطای تسهیلات ارزان قیمت و مدت دار برای تعمیر و به روز رسانی شناورهای مسافری، انجام ممیزی از سیستم مدیریت ایمنی ISM حدود ۵۰ شرکت دارای سند انطباق از جمله اقدامات صورت گرفته در حوزه هوشمندسازی و برون سپاری خدمات